

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2022-02-28

Närvarande: F.d. justitieråden Martin Borgeke och Mari Andersson samt justitierådet Petter Asp

Ett modernare straffrättsligt skydd mot hemfridsbrott och olaga intrång

Enligt en lagrådsremiss den 10 februari 2022 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i brottsbalken.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Sanna Ordenius.

Förslaget föranleder följande yttrande.

Syftet med förslagen i lagrådsremissen är att åstadkomma en modernisering och en förstärkning av det straffrättsliga skyddet mot hemfridsbrott och olaga intrång. En särskild del i detta är att det ska

klargöras att tillämpningsområdet för bestämmelsen om olaga intrång omfattar även gårdsplaner. Ett annat inslag i den föreslagna lagstiftningen är att straffskalorna skärps.

Lagrådet har inga invändningar mot förslaget som sådant. En fråga är emellertid hur ändringen av 4 kap. 6 § förhåller sig till nödvärnsregleringen i 24 kap. 1 §. För närvarande är reglerna för hemfridsbrott i princip samordnade med de som gäller för nödvärn. I nödvärnsbestämmelsen anges nämligen att rätt till nödvärn föreligger bl.a. mot den som olovligen trängt in i eller försöker tränga in i rum, hus, gård eller fartyg och mot den som vägrar att lämna en bostad efter tillsägelse.

Enligt förslaget ska hemfridsbrottet, utöver "bostad", omfatta även "annat liknande boende". Dessutom ska det gälla ett ansvar för hemfridsbrott när någon "olovligen tränger in eller stannar kvar i en trädgård, på en gårdsplan eller på en annan liknande plats som tillhör bostaden eller boendet".

Som Lagrådet förstår remissen är de föreslagna lagändringarna i 4 kap. 6 § första stycket inte avsedda att innebära någon förändring i sak och därmed skulle heller inte relationen till 24 kap. 1 § påverkas. Någon analys av frågan finns emellertid inte i remissen.

Enligt Lagrådets uppfattning måste det klargöras om, och i så fall i vilken utsträckning, rätten till nödvärn i hemfridsbrottssituationer påverkas av den föreslagna lagstiftningen. Ska man exempelvis ha rätt till nödvärn mot den som olovligen stannar kvar i en trädgård eller på en annan liknande plats?

Motsvarande fråga aktualiseras genom de föreslagna förändringarna avseende olaga intrång.